

Ernek a számnak az ára 30 fillér.

Negyvenhetedik évfolyam.

13. szám.

Debrecen, 1927 március 26.

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

SZERKESZTIK: DR. KUN BÉLA ÉS DR. RÉVÉSZ IMRE.

Megjelenik minden szombaton.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
DEBRECEN, KOLLÉGIUM.

Előfizetési ár félévre hét pengő.

Szarvas.

Szomorú írást hordott szét a posta az egyházkerületi pénzügyi bizottság tagjainak. A szarvasi kicsiny református egyház presbiteriumának keserű feljajdulása van írásba foglalva.

A megsemmisülést rejtegető sötét felhők reáborultak a kis egyház egére — mondja az írás. Lelkészenek annyit sem tud adni, amennyi a mindennapi élethez szükséges, mert a segélyek nem varolizáltattak, vagy legalább igen csekély mértékben s az ottani gazdag egyházak papjai mellett a kopott ruhájú református pap már ezért sem tud érvényesülni. Nincs paróchia, sem templom, sem imaház. Lelkészi lakást eddig olcsón tudtak bérelni, de a lakásfelszabadítás óta az eddigi bérek tízszeresét kellene fizetni. Az istentiszteletet kegyelemből átengedett tanteremben tarthatják, mikor melyik tanterem nincs lefoglalva más célra, miért is gyakran kell változtatni az istentisztelet helyét és idejét. Így vergődik a 30 ezer lélekből álló községben hét-nyolcszáz református, akik pedig ott a magyarságnak is örállói. A külön egyház és lelkesi hivatal fenntartására pedig nem csupán a gyülekezeti tagok református hitének és magyarságának megtartása érdekében van szükség, hanem azért is, mert a szarvasi iskolákban mintegy 140 református tanuló van, akiknek vallásos oktatásáról gondoskodni kell.

Szivekig hat ez a jajkiáltás. Az olyan ember, aki valaha lakott túlnyomóan más vallású és nagyobbára más nemzetiségű lakosságtól lakott városban, könnyeket érez gyűlni a szemébe ennek a keserves panasznak hallattára. Könnyeket a mi szomorú tehetetlenségünk és egymással sem törődésünk miatt. Ezekben a végvárokban a szerb, oláh, ruthén, tót, vagy német többségű városokban a magyarságot és a magyar kultúrát jelentette mindig a maroknyi kálvinistaság. Nemzetnek és evangéliomi világosságnak egyaránt életkérdése volt mindig ezeken a helyeken, hogy a reformátusság ne legyen nyomorúság játéka s harangjai ne némuljanak el. Mégsem tudott ez a szegény, elhagyott, hitéért s magyarságáért emberfeletti küzdelmet folytató magyar reformátusság soha megfelelő támogatást kapni sem magyar, sem református véreitől. A helybeli máshitű magyarok nem a magyart, hanem a más vallásút látták benne és sohasem fogom elfelejteni azt a kortes-

kedést, amelyet egy választás alkalmával magyar római katolikusok teljesítettek a jelenlétemben, — oláh görög katolikus jelölt mellett magyar református jelölt ellen, azzal az érveléssel, hogy: nekünk katolikusoknak össze kell fognunk. — A távolabb lakó református testvérek meg, akik pedig a maguk gyermekeit szívesen küldik tanulni e kis városkába, csak arra gondolnak, hogy az nagy hely, városi hely, hát persze, ott van az erő s míg közvetlenül nem látják, nem is képzelik a nyomorúságnak azt a mértékét, amelyet ezen városkák reformátusainak s kivált református egyházi embereinek elszenvedni kell.

Régen sok Szarvasunk volt, sok élet-halállal küzdő városi kis ekkleziánk. Ma már — de ez nem erőgyarapodás — alig van egynehány. A többi elvitte tőlünk Trianon. Nos tehát, ezt az egy párat, ami még megvan, csak meg bírjuk tán menteni. Az egyházkerületi pénztár üres. Arra, hogy a szarvasi ekkleziia életét biztosítsa, bizonyára nincs elég ereje. A gyülekezeteink is sok anyagi bajjal küzdenek s a legnagyobbaknak is sok a gondjuk. De erre a célra, ennek a kis városi egyházunknak a megmentésére mégis kell lenni pénznek akárhónan is. Am nézzük meg a a szarvasi egyház erejét, tagjainak teherbíró képességét. Am helyezzük szoros felügyelet alá, hogy ha kell, a gazdálkodását. De azt, hogy ez a kis ekkleziia elpusztuljon, megengednünk semmiképpen sem szabad.

Iskola

Kerekes Ferenc pedagógiai levelei.

(Folytatás.)

3. *Mindezen szempontok figyelembe vételével kellene egy gradust csinálni, amelynek alapján osszák el a beneficiumokat. Vége lenne így a professori önkénynek. Különben jegyezzék meg a professorok, hogy nem ők adják azokat a beneficiumokat, hanem a jöltevők. Elbeszéli azt az esetet életéből, midőn alumnusként egy lázadás alkalmával kérvényben, óvatos, tisztességtudó szavakkal bár, de bátran kimondta már ő ezt. Ezért bajba kerültek, a többiek nem vallottak rá, de ő nyiltan előadta meggyőződését. Az egyik profes-*

sor még meg is dicsérte, a többi rosszalta. Ekkor rótták meg életében először. „Hanem én azzal sohasem gondoltam, inye szerint esik-e valakinek az igazságot hallani, vagy nem és azt ott, ahol kellett, mindenkor egész emberséggel ugyan, de bátran kimondtam s épen e volt a bajom.“

A gradus igaz eljárásra segít majd: nem tartják többé a földig alázkodókat a legtöbbré érdemesnek, akik a professorokat hátuk mögött úgy is kinevetik legtöbbször. *Epen a legönérzetesebbek és legértékesebbek nem hajlandók hízelgésre*, de méltatlan bántásra sem.

4. Készítődjék I. erkölcsi és II. tanítási gradus. Eszerint osztódjanak a beneficiumok és a rektoriák.

5. Az erkölcsi gradus csinálását nem bízna a professorokra, mert egyrészt *nem ismerik tanítványait*, másrészt, minthogy a professorok „becsülete“ nálunk a jó examentól függ, hajlandók aszerint szeretni tanítványait. A juratus és officialis deákok hivatottak és képesek erre, kik közötté forognak az ifjúságnak. Vezessenek külön *diariumot*. „Befolyása lenne ennek az intézetnek az ifjak erkölcsére... azért is, mivel ezáltal a juratusoknak és officialisoknak, mint morum censoroknak illendő tekintet szerződne az ifjúság előtt. Nem lehet egyegy károsabb az ifjúság erkölcsére nézve, mintha azokat, kik *nekik minden órai felvigyázóik*, minden tekintetektől megfosztjuk, mint volt nagy részént mostanában, sőt azoknak a *gregariusokat* nyakukra ültetjük. E volt, jót tudjuk, a szerző oka annak a nagy scandalumnak is, melynél nagyobb talán soha sem esett oskolánkon, midőn t. i. *minden juratusokat és officialisokat egyszerre kicsaptak*. Hibáztak azok, az tagadhatatlan, de háromannyit, vagy többet hibáztak a velek kötekedő gregariusok, amit itt igen könnyű volna megmutogatni. Mégis mi lett a következés? Amazoknak megkellett bukni, ezeknek pedig felemeltetni oly célból, hogy a juratusok és officialisok csak *pictus masculusok* legyenek, hogy azoknak kukkanni se legyen szabad, hanem amit a professor mond, akár jó, akár rossz, az álljon meg mindenkor és arra minden térdet-fejet hajtson.“ Sőt jó volna, ha még külsőleg is megkülönböztetődne. Választásuknál nemesak a tanulásra, hanem az erkölcsükre is ügyeljenek. „*A mi oskolánk eddig véghetetlenül féloldalú (einseitig) volt*. Itt az erkölcsökre jóformán semmi tekintet sem volt, minden érdem csak a tanulásból állott és a legrosszab erkölcsű ifjak is, ha eszek volt s jól tanultak, boldogultak, hogy idővel annál több kárt tehessenek.“

6. *A tudomány szerinti gradus*. A philosophicus cursusban a novitius deákoknál még nincs más mód a régi osztályzatok elfogadásánál. Úgysem kapnak még sok beneficiumot. Az első év végén már lehet classificálni. Ne véletlenből ítéljenek! A tanárok osztályzatainak *számtani összegéből* kell a gradust megállapítani. Egyenlő előmenetel esetén az erkölcs döntsön. Rossz erkölcsű semmi, de semmi beneficiumot ne kapjon, sőt ha a következő évben sem javul, a névsorból is ki kell hagyni. Kivétel ne legyen a tanulási kötelezettség alól. Ő Kisújszálláson még a bírónak sem adott gyermeket temetésre

s végre is belegyőződtek. Elismeri, hogy e combinált katalogusok nehézkesek, de *fundus* nem kell rá.

7. Ha nem volna is jelen a gyűlésekben valamelyik professor, vagy nyelvmester, a gradus alapján lehetne könnyen és helyesen osztani a beneficiumokat. Magasabb évfolyambelieket előnyben kell részesíteni.

8. A philosophicus cursuson még mindenki egyet hallgatván, könnyű gradust készíteni. Több tudomány összevetése már nehezebb.

Sárváriról és Dobrosiról szívesen emlékezve, itt már aláírásával zárja a levelet: „holtig igaz barátja, Kerekes Ferenc mk.“

(Nagykörös.) (Folytatjuk.) **Dr. Törös László.**

Ki tanítsa az ismétlőiskolában a vallást?

Erre a kérdésre törvényben, vagy szabályzatlan lefektetett válasz nincs. A gyakorlat általánosságban az volt, hogy a református egyház iskoláiban az ismétlősöknek a többi tárgyakkal együtt a vallást a tanító tanította. Hogy nem a lelkész kötelessége közé tartozik, ez kitűnik E. T. I. t.-c. 143. § 6. b) pontjának a rendelkezéséből, ahol ez van írva: „*Felügyelet* az iskolákra s különösen a *vallás- és énektanításra*. Ahol állandó vallásitanító lelkész nincs, a felsőbb leányiskolában a vallásitanítást *személyesen végzi*“. A lelkész kötelessége tehát a népiskolában a felügyelet és csak a középiskolában a személyes vallásitanítás!

Az egyházkerületnek 376—1918. sz. határozata szigorúan elrendeli a vallásoktatást a gazdasági ismétlőiskolákban is, amelyek pedig rendszerint községi jellegűek; kötelezi szigorúan az oktatási díjak kifizetésére is az egyházakat; de, hogy ki köteles tanítani a vallást, erre nézve ő sem rendelkezik. Itt irányadó lehet az E. T. VI. t.-c. 17. §-a, amely a presbiterium gondoskodására bizza a kérdés megoldását.

A feltett kérdésre a válasz tehát az lehet, hogy a református elemi iskoláknál a régi szokás és díjlevelek alapján a tanító köteles tanítani a többi tárgyakkal együtt a vallást is; a községi jellegű gazdasági ismétlő-iskolákban pedig az, akit a presbiterium külön díjazással ezzel megbíz.

Mindezeket egy felmerült esetből kifolyólag mondtam el. Úgy érzem azonban, hogy kifejezést kell adnom abbéli véleményemnek, hogy ez a kérdés is azok közé tartozik, amelyet a legközelebbi zsinaton másképen kell megoldani.

Az ismétlő-iskola mostoha gyermeke volt mindaddig az egyháznak. Különösen sem az E. T.-ben, sem a „Népiskolai Szervezet“-ben szó sincs róla. Csupán a „Tanterv“-ben van igen alapos utasítás a vallásitanításra vonatkozólag.

Maga az egyházi, sőt a világi iskolai hatóság is megelégedett az ismétlő-iskoláról. Legalább is soha nem érdeklődik utána, nem ellenőrzi, van-e, nincs-e? Milyen eredményű munka folyik benne? Az iskolai körlátogatók bekérik a statisztikát erre vonatkozólag is, de egyéb érdeklődést két évtizedes lelkipásztorkodásom alatt nem tapasztaltam.

Pedig a lelkipásztori munkára nézve egy-egy fontosabb őrhely alig van az ismétlő-iskolánál. A belmisszionáriusok sürgetik a konfirmáltak összetartását, ifjúsági egyletek szervezését. Nagyon helyes! Magunk is cselekedjük. De ezek mellett milyen drága áron is megveendő alkalom kínálkozik a három éves ismétlő-iskolai tanfolyam alatt arra, hogy a lelkész gyülekezetében minden serdülő korban levő ifjaival közelebbi érintkezésbe lépjen, vele megismerkedhessék, ráhatást gyakorolhasson s vele szemben lelkipásztori munkáját megkezdhesse.

A vasárnapi bibliaiskola, a konfirmáltak és más ifjúsági egyesületek nagyszerű intézmények az önként jelentkezők részére. De az ismétlő-iskolában azokhoz is szólhatunk, akik bármi ok miatt az egyesületi életben nem vehetnek részt. Én nagyon hálás vagyok az 1921. évi XXX. t.-c. szigorú rendelkezései iránt, mert módot ad arra, hogy soha nem látott serdülő ifjat a lelkész lelkigondozásban részesíthesse.

Az elmondottak következményeként én indokoltnak látnám azt, hogy az E. T. a lelkész kötelességévé tennék az ismétlő-iskolások vallásos oktatását. Nem azért, mintha a tanítók nem végezték volna hűségesen eddig feladatukat, hanem azért, mert a lelkésznek életbevágó szüksége van arra, hogy gyülekezetének jövődjő tagjait 3 év alatt megismerhesse s azokat a közvetlen érintkezés által önmagán keresztül az anyaszentegyházba bekapcsolja.

Porzsolt István.

Közélet

Dr. Baltazár Dezső püspök Nyírbogdányban.

Az ősrégi nyírbogdányi református egyház vasárnap, azaz folyó hó 20-án ünnepelte meg 85 éves agg lelkipásztornak 60 éves lelkészi jubileumát.

A szép és bensőséges ünnepélyre szeretettel hívta meg a presbiterium dr. Baltazár Dezső tiszántúli református püspököt is.

A püspök úr szombat délután a 2 óra 45 perckor induló személyvonattal utazott el Futó András püspöki titkár és Erdélyi Sándor egyházi számvevő kíséretében s fél 6-kor érkezett meg a nyírbogdányi állomásra, hol Nyírbogdány népe lovas bandériummal és díszruhás levente csapattal várta, élén a presbiteriummal és a községi képviselőtestülettel, melyek nevében Perpéth Ferenc segédlelkész és Fedor Mihály főjegyző bensőséges, meleg szavakkal üdvözölték az egyház területére lépő főpásztort, míg a helybeli hölgyek nevében egy fehér ruhás leányka szép csokrot nyújtott át neki. Miután a püspök úr szíves szavakkal megköszönte az üdvözlést, kocsira szállott és a tiszteletere öszszegyűlt néptömeg lelkes éljenzése közben a paróchiára hajtattott, melynek ajtajában Tóth Gábor, az ünnepelt öreg lelkipásztor várta meleg szeretettel és szíves szavakkal.

Az ünnepség vasárnap reggel 10 órakor ünnepélyes istentisztelettel kezdődött az ősi református templomban, melynek ajtajában az ünnepelt lel-

késznek Bégányi Iluci úrleányka adott át szép virágcsokrot. Az istentiszteleten Korocz József közpészabolcsi egyházmegyei tanácsbíró áhíthatos imája után dr. Baltazár Dezső püspök úr mondott szívet-lelket megindító, magas szárnyalású, gondolatokban gazdag, hatalmas prédikációt János ev. 3, 30 felett („Annak növekednie kell, nekem pedig alábbszállanom”), megtanítván a templomot betöltő gyülekezetet az igazi lelkipásztornak Krisztushoz való viszonyára; a beszédhez hasonló ima és áldás után a helybeli énekkarnak Halka István tanító vezetése alatt előadott szép énekszáma és a gyülekezet éneke zárta be az ünnepélyes istentiszteletet, melyet a szintén az ősi templomban tartott egyházi díszközgyűlés követett.

A díszközgyűlést Perpéth Ferenc segédlelkész nyitotta meg, majd szép beszédben megrajzolta az ünnepelt lelkipásztor lelki arcképét, ismertetvén 60 éves, eseményekben dús, munkában fáradhatatlan, lelkiekben gazdag szolgálatát, mellyel egyházának szeretetét, megbecsülését és háláját vívta ki magának. Ezen hála jeléül az egyház ajándékképpen az ünnepeltnek egy szép bibliát adott át, mint a református lelkipásztorok mindenkor legdrágább kincsét. Az egyházkerület és az egyetemes református egyház köszönetét a püspök úr tolmácsolta bensőséges, közvetlen szavakkal, megerősítvén az előző szónok által megrajzolt arckép hű voltát. Ezután Korocz József tanácsbíró az egyházmegye, Révész Dezső helybeli jegyző pedig a politikai község nevében üdvözölte a jubiléumot. Az agg lelkipásztor mindenik üdvözlésre egyenként válaszolt, a tőle nem várt frissességgel mondván köszönetet az ünneplésért, meghatott, szívből jövő szavakkal. A díszközgyűlést Perpéth Ferenc zárószavai után az egyházi énekkar énekének és a himnuszoknak akkordjai fejezték be.

Úgy az istentiszteleten, mint a díszközgyűlésen ott láttuk nemcsak a község, hanem a járás és a vármegyei előkelőséget Mikecz István alispánnal és Káuzsai Tibor főszolgabíróval, valamint a környék református egyházaiknak lelkészeit.

A déli órákban a lelkészek részére 80 teritékes közebedet adott az ünnep rendezősége.

Az ebéd végeztével a püspök úr az állomásra hajtattott és a délutáni gyorsvonattal érkezett haza.

A szép és lélelemelő ünnepség és figyelmes fogadás Perpéth Ferenc segédlelkész, Balogh József főgondnok, Bégányi Kálmán főbíró, Fedor Mihály főjegyző és felesége odaadó munkásságát dicséri.

Külföld

A Common Prayer Book-nak, az angol állami egyház csaknem dogmai értékű szertartásos könyvének új, fakultatív kiadását tervezi a püspöki kar. A már megjelent tervezet egyrészt nyelvi és kifejezésbeli újításokat tartalmaz, amelyek, az eredeti C. Pr. Book nagymértékben elavult nyelvezetével szemben, részben igen kívánatosak — noha ezek közt is vannak olyanok, amelyek nem találnak általános helyeslésre: pl. „elavultság” címén kihagyták a házasságkötés liturgiájából azt a tételt, melyben a feleség a férjnek „engedelmisséget” esküszik.

Másrészt van benne egynéhány végtelenül súlyos tárgyi módosítás is: így az úrvacsorai elemeket „megszentelő” imádságnak egy mondata határozottan transzsubstantiációs ízű („nyugtasd meg a Te megszentelő áldásodat mirajtunk és ezen adományokon, amelyeket Te a kenyérből és borból szeresz minékünk, *hogy legyenek azok a mi számunkra a Te Fiadnak, a mi Megváltó Jézus Krisztusunknak teste és vére*”) — s e mellett kifejezetten meg van engedve a tervezetben az is, hogy a már megszentelt kenyér és bor egyrésze, a betegek házi úrvacsorázása számára, *félrelételessék*. Mindkét módosítás nyilvánvalóan az anglikán egyházban jelenleg megint nagyon erős ritualistikus romanizáló irány számára akar engedmény lenni, de sorsa előreláthatólag az lesz, ami minden más ilyen félmegoldásé: azok, akiknek kedvezni akarnak velők, nem lesznek megelégedve (hiszen az „anglikatholikus” irány szertelenebb híveinél, kik között különösen nagy számmal vannak papok, ezeken jóval tulmenő romanizáló nézetekkel és gyakorlatokkal is találkozhatunk már), az evangéliumi protestáns szellemnek és hagyományának többségben lévő hívei pedig már ezek miatt is végkép fel vannak háborodva. Az anglikán egyház, valószínűleg az eddigi történelme folyamán, még sohasem tapasztalt heveségű belső harcok színhelye lesz, amíg odáig jut a dolog, hogy a végső fórum: a Parlament is foglalkozzék az új kiadás fakultatív bevezetésének ügyével.

Az orosz szovjet köztársaság „Leningradon” (Pétervár) tudományos intézetet állított föl a buddhizmus kutatására, kínai, japán, mongol és hindu szakosztályokkal. Csodálkozva kérdezhetjük: hát a buddhizmus nem „vallás, amely butit, gyilkol és aljasít, mint az alkohol?” A magyarázat a szovjeteknek a cári Oroszország hódító törekvéseit folytató keletázsiai valláspolitikájában rejlik, melynek számára eszközül még az ott uralkodó egyik vallás felkarolását sem veti meg.

Osaka városban, amely Japán legnagyobb, 2.100.000 lakosú ipari és kereskedelmi központja, egyetlenegy egyetem sincsen — pusztán egy orvosi fakultás és egy magán főiskola — ellenben a város tele van színházakkal és egyéb mulatóhelyekkel. Az 500.000 gyári munkás $\frac{2}{3}$ -a nő s ezenkívül a prostituált nők száma 25,000-re megy. Hamar utólérték a Nyugatot!

ri.

Irodalom

Incze Gábor: Jó az Isten. Sylveszter kiadás. Tahitófalu, 1927 8°. 46 lap.

Tábori lelkész koromban egy alkalommal — hivatalosan — meg kellett jelennem a galíciai kis város előkelő társadalmá által rendezett műkedvelő előadáson. Valami hazafias, lengyel szindarabot adtak elő. Három óra hosszáig tartott. Egyetlen szót sem értettem belőle. Hogy teljék az idő: régi, legátuskori beszédemet mondtam el magamban néhány százszor. Mikor vége lett végrehaláhára, az ifjú főhadnagy, aki társam volt a megpróbáltatásban (miután ő is annyit értett belőle, mint én) így nyilatkozott az előadásról:

— Sok szenvedésen mentem át a háborúban, de ezt a három órát, amíg élek, sem fogom elfelejteni.

Nincs könnyebb dolog a világon, mint olyan beszédet mondani, amelyet a szegény hallgatóság ámulva hallgat, de amelyből nagyon keveset ért meg. Pohárköszöntőknél ez nem okoz bajt, politikai szónoklatoknál sem sokat. A templomi igehirdetésnél azonban rettenetes következményei vannak. Amikor csillogó, ragyogó szavak zenéje zendül bele a templomi csendbe, gyönyörű gondolatok kergetik egymást: az egyszerű hallgató szinte beleszédül, a magas szárnyalást követni akarván és a végén nem tudja elbeszélni, hogy miről is szólt a prédikáció.

Luther azt az utasítást adta a választó fejedelem udvari hitszónokának, hogy prédikációi a lehető legegyszerűbbek legyenek és bármilyen faragású ember legyen is a fejedelem: ne arra nézzen, hanem az egyszerű, tanulatlan emberekre. Minden hitszónok keresetlen szavakkal és egyszerűen prédikáljon, ez volt a Luther álláspontja.

Másfelől azonban az is igaz, hogy hiába az egyszerűség (amit inkább *érthetőségnek*, világosságnak és közvetlenségnek neveznek), ha hiányzik belőle az írásmagyarázat. Az exegesis hiánya miatt sokszor úgy tűnik fel az egyházi beszéd, mintha vezércikket olvasnánk, amelyben a jelen nyomorúságát sirják el. Az úgynevezett evangélizáló beszédeknek mindenféle hallgatóságra gyakorolt rendkívüli hatását az magyarázza, hogy az írást adja. Csupa népies exegesis. Lelkekbe markol, mint az evangélium. Nem akar mást adni, mint örömhírt. Kierezzük minden szavából, hogy Isten követségében jár a szónok.

Végül az igehirdetés problémája, hogy a mai élettől ne szakadjon el. Bele kell kapcsolódnia. Fel kell mutatnia a mai élet (*magyar élet*) hibáit, nyomorát, szenvedéseit, bűneit, nemes tulajdonait, célkitűzéseit, eszményeit, rámutatván az erőforrásra és a dicsőséges jövőre.

Incze Gábor könyvét érdeklődéssel vártam. Az ifjabb papi nemzedék tehetségesei közé tartozik. Úgyesen forgatja a tollat. Ötletei, gondolatai vannak. Kiváló előadó-szónok.

„Jó az Isten” című könyvecskéjében a modern igehirdetőt akarja megmutatni, hogy milyen legyen is az. Új utakon jár. Érdeklődést akar hallgatója lelkéből kiváltani. Egyszerűen próbál beszélni, hogy mindenki megértse. Írásmagyarázatot is ad, hogy evangélizáljon és a mai élettől nem szakad el egy pillanatra sem. Bizony, ez nem könnyű dolog. Aki ezt végig keresztül viszi: annak nyert ügye van. Ehhez azonban sok-sok elmélyedés, írás-tanulmány szükséges. Ismerni kell a mai életet és azonkívül sok pásztori tapasztalatra van szükség.

A könyvecske hiányait éppen a feladat rendkívüli nagysága magyarázza meg. Ha egy negyedszázad múlva a szerző kezébe veszi és újból elolvassa ezt a kis beszéd-gyűjteményt: igazat ad nekünk.

„Angyali valuta” című karácsonyi egyházi beszédében pl. ezt olvassuk:

„Ahhoz hamar hozzászokunk majd, hogy a koronát hogyan kell pengőértékké átszámítani, de hogy lelki életünkben áttérjünk arra a kétezer esz-

tendős valutára, melyet a bethlehemi pásztorokkal vezettettek be először az angyalok, hol vagyunk még ettől?!"

„Mikor fogják már intézmények, bankok, egyesületek, hatalmasságok nem ügyészeikkel és jogtanácsosaikkal nézni a világot, hanem a bűnökkel megelőző, segítségre gyorsan induló könyörülő szeretettel?!"

„Keresztyén világunk ott tart, hogy zengő nevén kívül semmiben sem keresztyén. Kereskedelmünk ókori feníciai kalmárok pénzhabszolását utánozza, jogszolgáltatásunk a római konzulok korából való, hivatali rendünk, adminisztrációnk mintha csaknem mindenben egyenes lemásolása volna a perzsa szatrapák világának. Ezekben az évezredek árkokban folydogál egész közéletünk..."

Hogy milyen volt az adminisztráció a szatrapák világában: nem tudom; a római konzulok korabeli jogszolgáltatást sem tulságosan ismerem; az „angyal valuta” sem olyan egyszerű, hogy a hallgató azonnal megértse, ha még az: a fásori ünneplő gyülekezet is. Ez a modern egyházi beszéd azonban rendkívül érdekes olvasmány mégis. — A szerző tehetsége csillog ki belőle.

Örülünk az egyházi irodalom újabb fellendülésének. Egyik könyv a másik után jelenik meg. Egyiknek erőteljesebb a zengése, a másiké erőteljesebb. Incze Gábor könyve a kiválóbbak közé tartozik. Egy azonban bizonyos: a vasárnap délelőtt elmondott egyházi beszéd nem minden esetben szükséges, hogy hétfőn reggel már a nyomdában legyen.

Incze Gáborhoz szeretet kapcsol.

A 46 lapos kis könyvről írott hosszú kritika is szolgáljon ennek bizonyosságául.

Tőle még sokat várunk.

A könyv Sylvester-kiadás, tehát elsőrendű.

Különfélék

Az országgyűlés felsőházában az adócsökkenési javaslat tárgyalásánál Mikes János gróf, szombathelyi püspök felszólalt a javaslat azon szakasza ellen, mely szerint a miniszter az egyesületek vagy intézmények által kirótt adót mérsekkelheti, ha tulságosnak találja. A püspök ezt a rendelkezést azért is veszedelmesnek mondta, mert nálunk magyaroknál úgy sem nagy az egyházi adófizetésre való hajlandóság, — hát még ha ilyen rendelkezések lesznek, mennyire nem akarnak a hívek az egyház fenntartásához semmivel sem járulni. Ugyanilyen irányban, különösen az iskolákra tekintettel szólott Kolosváry Mihály váci kanonok is, aki a vallásfelekezetek egyetértésének, a papok és tanítók munkája megbecsülésének szükségességét nagyon szép szavakban ecsetelte. Bud pénzügyminiszter kijelentette, hogy egyáltalán nincs szándékában ezt a rendelkezést az egyházak vagy iskolák ellen irányítani.

Vallásos-estély az Ispotály-templomban. Március 20-án is szépen sikerült vallásos-estély színhelye volt az Ispotály-templom. Ez alkalommal bibliát olvasott és imádkozott Nagy Sándor s. lelkész, predikált Uray Sándor lelkipásztor, elő-

adást tartott Papp Imre vallástanító lelkész. Énekeltek Nagy András org. kántor, Szabó Géza hittanhallgató, szavalt Gergely Ilona tanítónő. A magas nivójú, kellemes estélyt Molnár Ferenc lelkész szívből jövő imádsága zárta be.

A pápai református gyülekezet március hó 14-én népes lelkészválasztó közgyűlést tartott, melyen nagy lelkesedéssel dr. Antal Géza püspököt egyhangú meghívással megválasztották a most szervezett püspök-lelkészi állásra.

Harangszentelés Dégen. A dégi református gyülekezet április 10-én adja át Isten dicsősége szolgálatának új harangját, melyen a gyülekezet felkérésére dr. Antal Géza püspök végzi a harang avatást.

Lelkészeiktatás. Velencén nagy ünnepséggel folyt le az egyhangú meghívással választott Vályi Miklós, volt székesfehérvári hitoktató-lelkész beiktatása.

Özv. Ónody Istvánné, meszesi lelkész özvegye 82 éves korában elhunyt. Mintaképe volt az igazi református papnéknak, akit mindenki szeretett. Áldott legyen emlékezete!

Pécsen az egész bőjti időszakban tilos a bálók rendezése.

Csonkamagyarországon a bűnözések negyven százalékkal szaporodtak a régi Magyarországhoz képest. Megjegyezni való, hogy a nők bűnözése a súlyosabb vétségekben sokkal erősebben növekedett, mint a férfiaké. Ez is mutatja a társadalom lezüllesztését, mert a társadalom erkölcsiségét elsősorban a nők erkölcsisége szabja meg.

A szatmári református főgimnázium tanári kara és tanulóifjúsága március hó 19-én az intézet fenntartási alapja javára szeretetvacsorát rendezett szép műsor keretében.

A békésbányai református egyházmegye apr. hó 6—7. napjain tartja tavaszi közgyűlését Hódmezővásárhelyen.

Nagy református diákkonferencia Budapesten. A Soli Der Gloria Szövetség az 1927 január hó 30—31. és február 1-ére tervezett diákkongresszusát április 10—12. napjain tartja Budapesten. A részletes programot és a kedvezményes vasúti jegyet minden jelentkező megkapja apr. hó 1-ig.

A Magy. Prot. Irodalmi Társaság jól sikerült irodalmi estélyt rendezett Kaposváron, amely alkalommal a hatalmas közönség előtt dr. Ravasz László tartott előadást „Az élet oszlopairól”.

A holland református egyházban egyesület alakult, melynek célja a kis jövedelemmel bíró lelkészek anyagi támogatása. Az egyesület a legszükségesebb lelkészfizetések pótlására 30,000 hollandi forint adományt bocsátott az egyház rendelkezésére.

A pesti református egyházmegye tavaszi lelkészi értekezletét március 23-án tartotta Monoron. 9—10-ig istentisztelet volt. Előadásokat tartottak: Szabó Imre „A gyülekezet vezetőinek lelki élete”, Batta Árpád „Egyházmegyénk célszerű megosztásáról”, Mócsy Mihály „Lelkés-

tanítóságok és tanítólelkészségek szervezése", „Káplántartóhelyek revíziója" címmel. Ezekon kívül több aktuális kérdés került megbeszélés alá.

A Szülők Iskolájában március hó 22-én, d. u. 6 órakor „A gyermek iskolán kívüli elfoglaltságáról" előadást tartott dr. Papp Ferenc református tanítóképzőintézeti igazgató. Az előadó foglalkozott a gyermek játékaival, a sport, színház, mozi, olvasmányok nevelő hatásával, az idegen nyelvek tanulásával és a nevelés főelveivel. Az értékes előadást igen nagy érdeklődéssel hallgatták a szülők és a tanügy jelenlevő barátai.

Lelkészválasztás. Az aranyosi gyülekezet Tót Béla deáki segédlelkészt választotta meg lelkipásztorává. Isten áldása legyen az új pásztoron és a gyülekezeten egyaránt.

A mezőtúri református gimnázium 26-os számú Tornaköre március 19-én este 8 órai kezdettel, az intézet tornatermében torna-estélyt tartott.

Belmissziói lelkész Sárrétudvarin. Fekete Gyula egyházker. belmissziói lelkész március 13-án Sárrétudvari egyházközségben tett látogatást és hirdette az igét két alkalommal. — Az istenitiszteleken karénekszámokkal és szóló-énekekkel az Énekkar és a Leány-egylet tagjai működtek közre. A presbiteri gyűlésen előadást tartott a vendég lelkész és látogatást tett az ifj. egyesületben is.

Újfehértón dr. Koczogh András budapesti főreáliskolai tanár édesanyja emlékére 300 □-öl jóminőségű szőlőt adományozott a református egyházban a lelkész javadalmazására. Az áldozatos cselekedet önmagában hordja dicséretét. — Ugyancsak újfehértói születésű Miklovitz Lajos hódmezővásárhelyi ny. református igazgató-tanító 40 pengős alapítványt tett az újfehértói szegény iskolás gyermekek segélyezésére. A szülőföld szeretetéről bizonyosságot tevő nemes tett megérdemli a szülőföld háláját.

Turistvándi református egyházközségben múlt év október 31-én kezdtük meg a szokásos téli vallásos összejöveteleket, melyeket

azóta hetenként rendszeresen megtartottunk. — Utolsó ilyen vallásos esténk folyó hó 20-án volt, a szokásosnál valamivel bővebb keretek között. Mint minden alkalommal, most is énekléssel kezdődött és zárult az estély. Kezdőének után Boda Ferenc segédlelkész tartott bibliamagyarozatot Márk ev. 3 : 31—35. vk. alapján; a hús-vérrokonság helyett s ezen túl az Isten ügye szempontjából egyedül fontos lélekkonkságot hirdető Krisztust állítván megrázó erővel a hallgatók elé. Sípos József esperes-lelkész „Van-e Isten?" címen felolvasást tartott. A minden ízében építő írás (napló) kitörölhetetlen nyomot hagyott a testvéri szívekben. Kopasz Mártha úrleány Mikszáth Kálmánnak egy szelid derűvel átítatott tanulságos novelláját olvasta fel (Az öreg gróf) nagy tetszés mellett. Végül Sípos József esperes záróbeszédjében méltatta a téli vallásos esték jelentőségét, értékét a falusi ember számára. Mélységesen őszinte zárófohászában hálát adott a nagykegyelmű Istennek, ki népét e vallásos-estéken is, közelebb engedte jutni Ő magához s kérte ugyanennek a hatalmas Úrnak segítő kegyelmét továbbra is, a testiekben fáradozás idejére. A felolvasások és beszédek között a helybeli fiatalság (leányok és ifjak vegyesen) adott elő sikerült szavakat, melyekért az iskolatermet zsufolásig megtöltő hallgatóság meleg tapsal jutalmazta valamennyiőjüket.

Az oláh közoktatási minisztérium hivatalosan jelenti, hogy az országban nem kevesebb, mint 8523 tanítói állás betöltetlen. Ez azonban egyáltalán nem alterálja az oláh közoktatásügyi minisztériumot, hogy a magyar tanítókat sorra elbocsássa állásaikból.

„Hitvallás és theológiai irodalom" c. mult-heti cikkünkbe sajtóhiba csúszott be, amelynek kiigazítására — minthogy akaratlanul is bántó élt ad a mondatnak — súlyt helyezünk: a második bekezdés első mondatában e helyett, hogy „a Sebestyén Jenő világában" a kéziratnak megfelelően ez olvasandó: „a S. J. válaszában". R. I.

NEM REKLÁM, HANEM VALÓSÁG

TELEFON:

13-35.

40-52

hogy dús választékban gyönyörű szabású férfi- és fiú ruhák olcsó árban a

TELEFON:

13-35.

MAGYAR RUHAIPAR

DEBRECEN LEGNAGYOBB FÉRFI ÉS FIÚ RUHAÁRÚHÁZÁBAN

PIAC-UTCA II. SZ. (közvetlen a Bika-szálló alatt) szerezhetők be.

Pályázati hirdetés.

A mezőtúri református egyház pályázatot hirdet 1 férfi s 1 nőtanítói állásra.

Fizetésük, lakbérük törvényszerű.

Kötelesség: egy, esetleg több osztály vezetése, belmissziói munka.

Okmányokkal (oklevél, nem református képzőben végzeteknél vallástani képesítő, keresztlevél, esperesileg megerősített összes működést, kommun alatti magatartást igazoló, legújabb keletű orvosi bizonyítvány; házassági anyakönyvi kivonat) felszerelt kérvények Marjay Károly iskolaszéki elnökhöz küldendők április 30-ig.

Menekült, B) lisztás, tenor I. hangú előnyben.

Állás szept. 1-én elfoglalandó.

Pályázati hirdetés.

A körösszegapáti (Bihar m.) református egyház pályázatot hirdet orgonista-kántortanítói állásra.

Fizetés: 4 szobás lakás, melléképülettel, kerttel. Öt hold szántó, kettő hold kaszáló, krumpliföld; 2 öl tüzifa, 8 köből kétszeres; 216 ar. kor. készpénz; stóla; államsegély

Kötelesség: Jelenleg a III.—VI. vegyes osztályok és fiú ismétlősök tanítása: kántori teendők végzése; kanonikus órákon s lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat; belmissziói munkában segédkezés; vasárnapi iskola, énekkar, presbiteri jegyzőkönyv vezetése; gondnoki számadások készítése és egyházi adó kezelése, mely utóbbiért 40 kor. jár.

Pályázhatnak okleveles orgonista-kántortanítók. A pályázati kérvényeket kántori és tanítói oklevéllel, szolgálati bizonyítvánnyal, a forradalmak alatti feddhetetlen magatartást igazoló okmánnyal s esetleg a levéltan tanfolyam elvégzéséről szóló igazolvánnyal e hirdetés megjelenésétől számított 8 nap alatt kell beadni a lelkészi hivatalhoz.

Orgonapróba április 10-én lesz, melyre a pályázók saját költségükön megjelenhetnek. Az állást azonnal el kell foglalni.

Körösszegapáti, 1927 március 16.

Presbiterium.

Pályázat.

A kölcsei református egyház orgonista-kántortanítói állásra pályázatot hirdet. Fizetés: lakás; egyháztól járandóság 46 egység, a többi államsegély. Kötelesség: I.—VI. vegyes osztályok tanítása, lelkész helyettesítés kanonikus alkalmakkor és akadályoztatás esetén, belmissziói munkában segédkezés; énekkarvezetés és orgonázni tudás szükséges. Személyes megjelenés előnyös, de úti költség nem térítetik meg. Kérvények a lelkészi hivatalhoz küldendők április 7-ig, választás április 10-én. Az állás azonnal elfoglalandó.

Kölcse. (Szatmár m.) 1927 március 17.

Presbiterium.

A szerkesztésért és kiadásért felelős a lap tulajdonos:

Dr. KUN BÉLA.

Debreczeni István
órásmeister
Debrecen, Péterfia-u. 8.

Speciális órák javítása
Mindennemű órák raktára.

FITTLERSÁNDOR
orgona és harmónium gyára
Pesterzsébet, Határ-ut 20.

Készít:
**Új Orgonákat,
Orgonasípokát,
iskolai és templomi
Harmóniumokat.**

Javítások gyorsan, szakszerűen mérsékelt áráért
Árjegyzék és költségvetés díjmentesen

ALAPÍTOTT 1910-BEN

„DANKÓ” Temetkezési Vállalat

(Tulajdonos: ECLI JÓZSEF.)

**DEBRECEN,
KOSSUTH-U. 6. SZÁM.**

Telefon: nappal 322.

Telefon: éjjel 66. sz.

M. kir. Tisza István tudományegyetemi klinikák, Állami gyermekmenhely, Honvédkórház, Református árpoda, Debrecen szabad királyi város szállítója.

TELEP ÉS KOPORSÓGYÁR: DOMB-UTCA 16. SZ.,
hol éjjel is a gyászoló közönség rendelkezésére állunk.

Olcsó árak. ♦ Szolid kiszolgálás. ♦ Előnyös fizetési feltételek. ♦ Temetéseket vidéken is vállalunk.

FONCIÈRE ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ INTÉZET

DEBRECENIVEZÉRÜGYNÖKSÉGE

úgyis mint a TISZÁNTULI REF. EGYHÁZKERÜLET
HIVATALOSAN SZERZŐDÖTT biztosító intézete.

ELFOGAD:

tűz-, jég-, baleset-, szavatossági-, betöré-
ses-lopás-, szállítmány- és élet-biztosítá-
sokat a legelőnyösebb feltételek mellett.

><

49-52

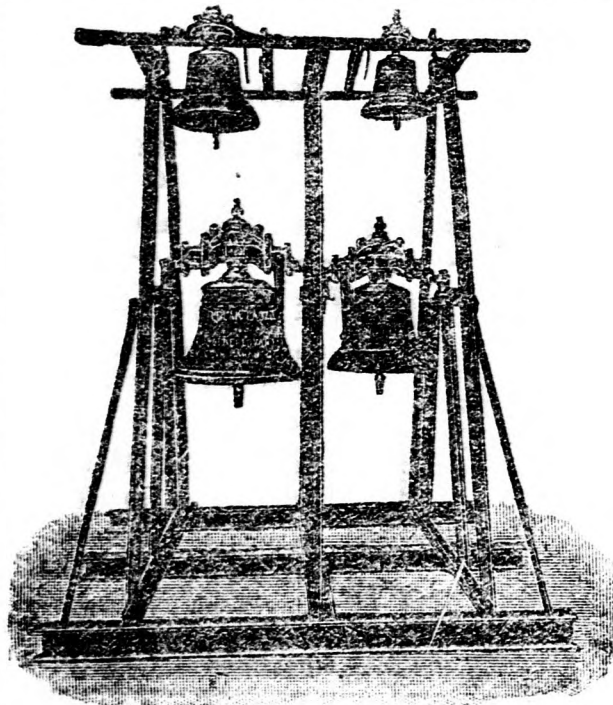
Lelkészeknek, tanároknak, tanítóknak, presbite-
reknek és egyháztagoknak a föltiszteletű és méltó-
ságos egyházkerületi Elnökséggel történt meg-
állapodás alapján külön kedvezmények.

Debrecen, Piac-u. 61. sz., II. emelet.

SZLEZÁK LÁSZLÓ

harang-ércöntőde, harangfelszerelés és haranglábgyár
BUDAPEST, VI, FRANGEPÁN-UTCA 77. SZ.

(Saját házában). A nyugati pályaudvartól induló BUR vasúti „ÖR-
HÁZ” megállóhely A) B) C) J) kocsikkal. Telefon: Lipót 813-53

Az 1880. évi párizsi világ-, 1921. és 1923. évi vas- és gépipari kiállításokon
aranyéremmel kitüntetve. Számos egyházi elismerőlevél és az 1925. Orsz.
Kézművesipari Tárlat versenyén a m. kir. korm. díszoklevélvel kitüntetve
és az 1926. évi kézműipari kiállításon a m. kir. kormány által
díszoklevéllel kitüntetve.

SESZTINA LAJOS

vasnagykereskedése
Debrecen.

Alapította 1819-ben Sesztina János.

✱

A háztartás, mezőgazdaság és ipar körébe vágó

összes vasárúk

állandó nagy raktára.

Telefon 6.

MOST MEGJELENT

egyházi, irodalmi újdonságok:

Hegyaljai Kiss Géza dr.: Lélek és élet. (Egyházi beszédek)	Pengő 6—
Fiers Elek: Isten pénzügyei (Egy lelki- pásztor naplójából)	„ 1-60
Ravasz László: Magyar bánat	„ 1-20
Fosdick E. H.: A mester jelleme	„ 2-56
Szigethy Ferenc: Szavalkönyv (Ifjúsági egyesületek, vasárnapi iskolák szá- mára: Vallásos, hazafias és egyéb ünnepélyes alkalmakra)	„ 2—
Szabó Imre: Mi atyánk (Tíz meditáció)	„ 1-28
Sylvester bibliai kézikönyv I. kötet	„ 2-40
„ „ „ II. „	„ 2-40
„ „ „ III. „	„ 2-40
Révész Imre: Mennyei nászdal	„ 2—
Andrássy Kálmán: Szenvedéstől a diadalomig. (Kiadta: Kiss Ferenc)	„ 2-40
Andrássy Kálmán: Bibliamagyarázat	„ 4—
Enyedy Andor: Nekem élet a Krisztus	„ 5-60
Musnai László: János evangéliumának és leveleinek magyarázata	„ 4-80

Legszebb konfirmációi ajándék

Dr. Erdős Károly: Az én vallásom című kis könyvecske, a legalkalmasabb mű a református öntudat erősíté- sére . . . Komoly, nyugodt hangú kis kalauz, amely református fele- kezeti felfogásunkat a szélesebb- körű közönség szellemi nivójához alkalmazkodóan, közérthetően, meg- bízhatóan tolmácsolja. „Sárospataki Református Lapok.” Kötve	Pengő —56
Dr. Erdős Károly: Fohászok. (Kivonat „Az én vallásom” c. könyvecskekből)	„ —12
Méliusz kis könyvtár I—X. füzet, minde- nik különálló, a 10 füzet együtt	„ 3-60
Konfirmációi emléklap, kicsi	„ —04
„ „ nagy	„ —12
„ „ anyakönyv, 1 iv	„ —32
„ „ anyakönyvi kivonat	„ —06
Nagy István: Konfirmációi káté	„ —20
Soltész János: Konfirmációi káté	„ —40

„MÉLIUSZ”

könyv-, papír-, írószer- és
zeneműkereskedésben

Debrecen, Ferenc József-út 26.

TELEFON: 2-70.

Postai megrendelések azonnal expedíáltnak.